

УДК 336.2.001.73 (477) (045)

*Ольга Бондаренко, к.е.н.
(доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту,
Навчально-науковий Інститут економіки та менеджменту, Національний
авіаційний університет)*

РЕФОРМУВАННЯ СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

У статті розглядається необхідність проведення реформування спрощеної системи України, проводиться аналіз всіх запропонованих проектів реформування спрощеної системи оподаткування.

Сьогодні в Україні обговорюються проекти податкової реформи, які представлені від Міністерства фінансів, Комітету Верховної Ради з питань податкової та митної політики та представників громадських платформ. В кожному із зазначених проектів податкових реформ є як переваги, так і недоліки.

Слід зазначити, що відсутність відповідального підходу до проведення податкової реформи в країні з боку вітчизняних чиновників може привести до того, що фінансові ринки для України, на жаль, будуть закриті. Тому для запобігання даного стану потрібно проводити реформування спрощеної системи оподаткування.

Спрощена система оподаткування є провідною частиною державної податкової політики підтримки розвитку малого підприємництва в Україні, а отже, повинна супроводжуватися новими програмами та способами ведення бізнесу, як це практикується у передових зарубіжних країнах.

Ключові слова: податки, податкова реформа, спрощена система оподаткування.

*Ольга Бондаренко, к.э.н., доцент
(доцент кафедры финансов, учета и аудита,
Учебно-научный институт экономики и менеджмента, Национальный авиационный университет)*

РЕФОРМИРОВАНИЕ УПРОЩЕННОЙ СИСТЕМЫ НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ В УКРАИНЕ

В статье рассматривается необходимость проведения реформирования упрощенной системы Украины, проводится анализ всех предложенных проектов реформирования упрощенной системы налогообложения.

© Бондаренко О.М., 2015

Сегодня в Украине обсуждаются проекты налоговой реформы, которые представлены Министерством финансов, Комитетом Верховной Рады по вопросам налоговой и таможенной политики и представителей общественных платформ. В каждом из указанных проектов налоговых реформ есть как преимущества, так и недостатки.

Следует отметить, что отсутствие ответственного подхода к проведению налоговой реформы в стране со стороны отечественных чиновников может привести к тому, что финансовые рынки для Украины, к сожалению, будут закрыты. Поэтому, для предотвращения данного состояния нужно проводить реформирование упрощенной системы налогообложения.

Упрощенная система налогообложения является ведущей частью государственной налоговой политики поддержки развития малого предпринимательства в Украине, а следовательно, должна сопровождаться новыми программами и способами ведения бизнеса, как это практикуется в передовых зарубежных странах.

Ключевые слова: налоги, налоговая реформа, упрощенная система налогообложения.

Bondarenko Olga, Ph.D., Assoc.

(associate Professor of Finance and Accounting Educational and Research Institute of Economics and Management, National Aviation University)

REFORMATION OF THE TAXATIONS SIMPLIFIED SYSTEM IN UKRAINE

The necessity of realization of reformation of the simplified system of Ukraine is examined in the article, the analysis of all offered projects of reformation of the simplified system of taxation is conducted. For today the role of taxes as a regulator of economy grows. The state by establishment of rates of taxes and their kinds stimulates or limits development of separate industries or spheres of economy. Therefore constantly a pressing question appears in relation to reformation of the tax system. All more attention, in relation to realization of reformation of the tax system, was sent to the simplified system of taxation, that tested large changes lately.

It should be noted that the absence of a responsible approach to tax reform in the country by local officials may result in the financial markets for Ukraine, unfortunately, will be closed. To Tom, for prevention of this state it is needed to conduct reformation of the simplified system of taxation.

The simplified system of taxation is leading part of public tax policy of support of development of small enterprise in Ukraine, and, thus, must be accompanied by the new programs and methods of doing business, as it is practiced in front-rank foreign countries.

Keywords: taxes, tax reform, simplified system of taxation.

Постановка проблеми. Податки є складною й надзвичайно впливовою на всі економічні явища та процеси фінансовою категорією. З одного боку, податки –

фінансове підґрунтя існування держави, мірило її можливостей у світовому економічному просторі щодо розвитку науки, освіти, культури, гарантування економічної безпеки, зростання суспільного добробуту громадян. З іншого боку, податки – знаряддя перерозподілу доходів юридичних і фізичних осіб у державі, їх мобілізація й використання зачіпає інтереси не тільки кожного підприємця чи громадянина, а й цілих верств населення і соціальних груп.

На сьогодні роль податків як регулятора економіки зростає. Держава шляхом встановлення ставок податків та їх видів стимулює чи обмежує розвиток окремих галузей або сфер економіки. Тому постійно постає актуальне питання щодо реформування податкової системи. Все більше уваги, щодо проведення реформування податкової системи, було направлено на спрощену систему оподаткування, яка останнім часом зазнала великих змін.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні в Україні обговорюються проекти податкової реформи, які представлені від Міністерства фінансів, Комітету Верховної Ради з питань податкової та митної політики та представників громадських платформ (Нова країна та РПР) [1-3]. В кожному із зазначених проектів податкових реформ є як переваги, так і недоліки.

Реформа спрощеної системи оподаткування викликає найбільше дискусій порівняно з іншими частинами податкової реформи. Відсутність відповідального підходу до проведення податкової реформи в країні з боку вітчизняних чиновників може привести до того, що фінансові ринки для України, на жаль, будуть закриті. Тому, для запобігання даного стану потрібно проводити реформування спрощеної системи оподаткування.

Мета даної статті є аналіз запропонованих до Національної ради реформ проектів податкової реформи України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Одним із пріоритетних напрямів державної політики в Україні є підтримка суб'єктів малого підприємництва, які перебувають на спрощеній системі оподаткування, обліку та звітності. Удосконалення існуючої системи оподаткування є важливим як для платників податків, так і для податкових органів, оскільки платники очікують ліберальної системи оподаткування свого бізнесу, а держава, у свою чергу, збільшення надходжень до бюджету.

Дана система повинна задовольняти вимоги як держави щодо стабільності надходжень до бюджету від сплати єдиного податку, так і самих платників через систему відсоткових ставок на спрощеній основі, які, на їх думку, є достатньо високими для малих підприємств.

Становище вітчизняного малого підприємництва є складним та потребує втручання з боку держави задля вирішення низки існуючих проблем. На мою думку, дана система повинна передбачати простоту визначення бази оподаткування та розміру податкового зобов'язання, мінімізацію облікових процедур до рівня, доступного пересічному громадянину, що важко сказати про діючу систему оподаткування. Посилення вимог до спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності із одночасним погіршенням комплексу умов для єдино платників стали головними причинами несприйняття нововведень та відобразилась на кількості суб'єктів малого підприємництва. Спрощена система оподаткування є провідною частиною державної податкової політики підтримки розвитку малого підприємництва в Україні, а, отже, повинна супроводжуватися новими програмами та способами ведення бізнесу, як це практикується у передових зарубіжних країнах.

Вирішення питань, пов'язаних з проведенням реформ в економічній, соціально-культурній та інших сферах суспільного життя народу України, викликані нагальною потребою забезпечення засад Конституції України, насамперед, щодо визначення України як суверенної і незалежної, демократичної, соціальної та правової держави.

Особлива увага звертається на вдосконалення фінансового законодавства, зокрема, проведення податкової реформи в Україні. Проведення податкової реформи, спрямованої на підвищення конкурентоспроможності національної економіки, зменшення її тінізації та зростання реальних доходів населення, є завданням державної ваги. Стрімка зміна податкового законодавства не завжди має позитивні наслідки. Окремі його положення, на жаль, до цього часу, не узгоджуються між собою. Тому, постає питання щодо проведення реформування податкової системи України.

У свою чергу директор Світового банку у справах Білорусі, Молдови та України Чімяо Фан зазначив, що в даний час важливо не те, яку податкову реформу добре провести в Україні, а те, яку податкову реформу Україна зараз може собі дозволити [6]. Тому, на засіданні Національної ради реформ, обговорювались проекти податкової реформи. Саме один із цих проектів буде покладено до змін у Податковому кодексі України.

Свої варіанти податкової реформи на Національній раді реформ представили Міністерство фінансів та Комітет Верховної Ради з питань податкової та митної політики (табл. 1). Проект Мінфіну (презентувала Н. Яресько) очікувано виявився більше консервативним, проект від Парламенту (презентувала Н. Южаніна) – дещо більш радикальним. У засіданні також брали участь представники громадських платформ (Нова країна та РПР), чий проект, третій, передбачає найбільшу лібералізацію.

Як видно з табл. 1, запропоновані моделі не дуже сильно відрізняються у тому, що стосується базових засад. Крім того, всі моделі не передбачають радикальної зміни спрощеної системи. Концепції передбачають, що спрощена система оподаткування має слугувати тільки інтересам мікро та малого бізнесу, щоб великий бізнес не користувався нею для оптимізації оподаткування. Модель Н. Южаніною [3] містить більш популярні серед бізнесу пропозиції стосовно спрощеної системи, тоді як Мінфін пропонує поступовий перехід до збільшення оподаткування спрощенців.

Таким чином, і Міністерство фінансів, і парламентський комітет схилиються до думки, що податкова система має бути простою, справедливо, рівною для всіх, такою що враховує і інтереси суспільства, і держави.

Модель Мінфіну, як засвідчила презентація міністра Н. Яресько, передбачає, що чотири ключові податки – ЄСВ, ПДФО, ПДВ та податок на прибуток – мають бути встановлені на однаковому рівні – 20 % [2]. Її пропозицію вже так і охрестили – «20-20-20-20». Тобто на рівні 20 % буде зафіксовано ставки єдиного соціального внеску (ЄСВ), який наразі складає 36 % – 40 % плюс 3,6%; податку на доходи фізосіб (ПДФО) (наразі діють ставки 15 % та 20 %), податку на прибуток (зараз 18%) та ПДВ (зараз 20 %, для ліків – 7 %). Основне кризове питання українського податкового законодавства – навантаження на фонд оплати праці – пропонують вирішити об'єднанням ЄСВ і ПДФО з 2018 року.

ІНШІ СФЕРИ ЕКОНОМІКИ

Таблиця 1

Три моделі податкової системи

	Спрощена система	Податок на прибуток	ПДВ	ПД ФО	ЄСВ	Податок на майно
Існуючі	1-а група – до 300 тис. грн. +без найманців +10 % МЗП; 2-а група – до 1,5 млн. грн. + 10 робітників + 20 % МЗП; 3-я група – до 20 млн. грн. + без обмежень найманців + 2% і сплата ПДВ або 4% без сплати ПДВ; 4-а група – фіксований сільськогосподарський податок (ФСП)– дохід без обмежень + без обмежень площа землі + рілля, пасовища – 0,45 %, багаторічні насадження – 0,27%, землі водного фонду – 1,35%	0%, 3%, 4%, 6%, 10%, 12%, 15%, 18%, 20%	0 %, 7%, 20%	0 %, 5%, 15%, 20%, 30%	2% – 49,7%	
Н. Ярецько	А група – до 300 тис. грн.; Б група – до 2 млн. грн.; В група – ФСП до 2 млн. грн..	20 %	20 %	20% 20 % з 2018 р.	20 %	Нерухомість: 3 % від мін. ЗП; 25 тис. грн на 300-500 кв. м.; Авто: 25 тис. грн, якщо дорожче 1 млн грн
Н. Южаніна	1-а група – без змін; 2-а група – без змін до 5 робітників; 3-я група – до 5 млн. грн.. + до 10 найманців для фіз. осіб і до 25 найманців для юр. осіб + 4-10 % від доходу, 6 % – у 2016, 8 % – у 2017; 4-а група – дохід до 100 млн. грн + до 3 тис. га площа землі + без змін	15 %	15 %	10%	20 %	
Нова країна та РПР	Без змін	15% розподілений прибуток	20% + відміна с/г пільг	20%	-	1-2% первинної вартості

Як зазначають в Міністерстві фінансів, «плоскі» ставки податків мають дві переваги [7]:

- по-перше, значне спрощення адміністрування податків. Наразі в Україні лише за цими чотирма податками існує понад 90 різних ставок, що використовуються податковими органами;

- по-друге, лінійна модель означає встановлення рівних та справедливих податкових правил, незалежно від сектору економіки, чи від того, чи фізична особа чи підприємець.

Мінфін хоче встановити ставки ПДФО та ЄСВ на рівні 20% і наголошують, що кінцева мета міністерства – об'єднати ЄСВ та ПДФО, забезпечивши зниження сукупного податку на зарплату до 20%.

Для повного об'єднання податків урядовці пропонують перехідний період до 2018 р. До цього періоду планується ліквідувати сплату ЄСВ з працівника (3,6%), запровадити єдину податкову звітність з ПДФО та ЄСВ вже починаючи з 2016 р.

Також Мінфін пропонує взагалі не оподатковувати 1 рівень мінімальної заробітної плати, що на 1 січня 2016 року складатиме 1378 гривень.

Мінфін пропонує збільшити поріг для тих, хто працює на другій групі спрощеної системи оподаткування, з 1,5 млн. грн. до 2 млн. грн., та дозволити їм вести бізнес без будь-якого обліку.

Інші зміни в реформі від Міністерства наступні:

- дозволити працювати на другій групі (та в цілому на єдиній системі) лише фізичним особам;

- об'єднати третю групу «спрощенців» з 2 групою (у новій системі це буде група «Б»);

- встановити стелю для роботи у «групі Б» на рівні 2 млн гривень обороту на рік;

- змінити систему оподаткування в групі «Б». Зокрема, пропонується запровадити коефіцієнти, на які буде зменшуватися оборот підприємства, для нарахування податків (коефіцієнт 0,8 протягом першого року).

Нова система дозволить значно зменшити оподаткування для тих підприємців, хто заробляють незначні кошти.

Крім того, Мінфін пропонує повністю ліквідувати всі пільги по сплаті ПДВ, пропонуючи замінити їх наданням прозорої прямої бюджетної підтримки (за наявної потреби).

На відміну від реформи податкової системи Міністерства фінансів, реформа податкової системи Парламенту має фіскальну лібералізацію. Але, за словами Н. Южаніної, якщо парламентський комітет з питань податкової та митної політики внесе до парламенту свій проект податкової реформи, Міжнародний валютний фонд зробить заяву, що її не підтримує, і це може негативно вплинути на думку про Україну її країн-донорів.

Висновки та пропозиції. На основі вище викладеного можна зробити висновок, що податкова реформа є однією з ключових реформ, визначених основним кредитором країни – Міжнародним валютним фондом. Якщо сьогодні не робити нічого і залишити існуючу податкову систему в її нинішньому стані, то рано чи пізно легальний бізнес, який працює сьогодні в Україні, залишить ринок. Тому, на мою думку, податкова реформа, яка обговорюється сьогодні в Україні, повинна бути обраною такою, щоб вона не зруйнувала фінансову стабільність в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. <http://www.minfin.gov.ua/>
2. <http://www.slideshare.net/trybushna/yareskon20150903-final-nrctaxreformfinalformat169/1>
3. <http://www.slideshare.net/trybushna/npyuzhaninapodatкова>
4. К.Кравчук «Реформа спрощеного оподаткування: переваги і недоліки». <http://www.epravda.com.ua/columns/2015/10/30/565352/>
5. <http://finbalance.com.ua/news/Reforma-sproshcheno-sistemi-opodatkuvannya-stali-vidomi-novi-detali-propozitsiy-Minfinu>
6. <http://ukr.segodnya.ua/economics/business/ukraina-ne-mozhet-sebe-pozvolit-nizkie-nalogi-yaresko-664920.html>
7. http://espreso.tv/article/2015/09/04/20_dlya_vsikh_skilky_podatkiv_khoche_zbyraty_minfin_z_ukr_ayinciv

REFERENCES

1. <http://www.minfin.gov.ua/>
2. <http://www.slideshare.net/trybushna/yareskon20150903-final-nrctaxreformfinalformat169/1>
3. <http://www.slideshare.net/trybushna/npyuzhaninapodatкова>
4. K. Kravchuk «Reform of the simplified taxation: advantages and disadvantages». <http://www.epravda.com.ua/columns/2015/10/30/565352/>
5. <http://finbalance.com.ua/news/Reforma-sproshcheno-sistemi-opodatkuvannya-stali-vidomi-novi-detali-propozitsiy-Minfinu>
6. <http://ukr.segodnya.ua/economics/business/ukraina-ne-mozhet-sebe-pozvolit-nizkie-nalogi-yaresko-664920.html>
7. http://espreso.tv/article/2015/09/04/20_dlya_vsikh_skilky_podatkiv_khoche_zbyraty_minfin_z_ukr_ayinciv